

MEMORIJALNI CENTAR
SREBRENICA
MEMORIAL CENTER

British Embassy
Sarajevo

STUDIJA SLUČAJA: JUŽNI SUDAN

**Mehanizam upozorenja i prevencije
genocida i zločina protiv čovječnosti**

Memorijalni Centar Srebrenica	2
O projektu.....	2
SAŽETAK	3
ZAKONSKI OKVIR I SPRJEČAVANJE MASOVNIH ZVJERSTAVA	4
KONFLIKT U JUŽNOM SUDANU	6
Južni Sudan danas: vjerovatnoća eskalacije	12
INTERVENCIJA I PREVENCIJA	13
ZAKLJUČAK I PREPORUKE.....	13

Istraživanje na kojem se zasniva ova publikacija provedeno je u sklopu projekta „Istina, dijalog, budućnost“ koji podržava Vlada Ujedinjenog Kraljevstva.

Stavovi izraženi u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno stavove Vlade Ujedinjenog Kraljevstva.

Ovaj dokument je zvanični Izvještaj sastavljen za potrebe i u ime Memorijalnog centra Srebrenica-Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995. godine (u nastavku teksta: Memorijalni centar Srebrenica). © 2023 – Memorijalni centar Srebrenica. Sva prava su zadržana. Memorijalni centar Srebrenica-Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995. godine

Potočari bb
75430 Srebrenica, Bosna i Hercegovina
+387 56 991 940
www.srebrenicamemorial.org

Memorijalni Centar Srebrenica

Uspostavljen odlukom Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu 2000. godine, Memorijalni Centar Srebrenica (puni naziv: Memorijalni centar Srebrenica-Potočari Spomen obilježje i mezarje za žrtve genocida iz 1995. godine) mjesto je sjećanja na žrtve genocida u Srebrenici 1995. godine. Memorijalni centar posvećen je očuvanju istorije i suočavanju sa silama neznanja i mržnje koje čine genocid mogućim.

O projektu

Memorijalni centar Srebrenica započeo je realizaciju projekta „Istina, dijalog, budućnost“ krajem 2020. godine, uz podršku vlade Ujedinjenog Kraljevstva. Cilj projekta je ojačavanje kapaciteta Memorijalnog centra u oblastima kao što su memorijalizacija, arhiviranje, obrazovanje, informiranje javnosti, institucionalno umrežavanje i internacionalizacija. Kazivanje istine, dijalog i suočavanje s nasilnim ekstremizmom centralni su aspekti dizajna projekta. Istraživanjem, publikacijama i razvojem u ključnim oblastima svoje misije, Memorijalni centar nastoji preuzeti vodeću ulogu u obrazovanju i prevenciji radikalne mržnje u regionu - posebno u odnosu na genocid, ratne zločine i suočavanje s prošlošću. U tu svrhu projekt se fokusira na razvoj ključnih kapaciteta, uključujući prikupljanje, arhiviranje i prezentaciju istraživanja, kao i izgradnju produktivnih i dugotrajnih partnerstava s drugim institucijama širom svijeta.

Mehanizam upozorenja i prevencije genocida i zločina protiv čovječnosti (GCAHAPM) važna je aktivnost u okviru projekta, jer ima za cilj identificirati narativ i obrasce djelovanja koji mogu dovesti do nasilja. GAPM podrazumijeva niz izvještaja, koje je napisao tim ekspertske istraživača Memorijalnog centra, a koji se fokusiraju na situacije rastućeg nasilja širom svijeta koje pokazuju značajan potencijal za eskalaciju u genocid. Izvještaji se temelje na činjenicama, oslanjajući se na dostupne dokaze, nezavisno novinarstvo i nalaze uvažених međunarodnih subjekata koji rade na razotkrivanju i sprečavanju kršenja ljudskih prava. Memorijalni centar prepoznaje odgovornost za korištenje iskustva genocida u Srebrenici, kao i svoje razvojne istraživačke kapacitete za podizanje svijesti o situacijama eskalacije nasilja, kao važan aspekt zaštite naslijeđa Srebrenice. Ovim izvještajima Memorijalni centar nastoji primijeniti stručnost stečenu kroz naša kolektivna iskustva u Srebrenici kako bi upozorio međunarodnu zajednicu na gruba kršenja ljudskih prava i okolnosti kod kojih postoji neposredni rizik od genocida. Osiguravajući da se užasi koji su se dogodili u Srebrenici više nikad ne dožive nigdje u svijetu, odajemo počast žrtvama genocida u Srebrenici i pomažemo u ispunjavanju najosnovnije kolektivne odgovornosti ljudske rase.

SAŽETAK

Fokus ovog izvještaja jerat u Južnom Sudanu, s posebnom pažnjom na neprijateljske napade Kiir vlade. U decembru 2013. godine, dvije godine nakon sticanja državnosti, u Južnom Sudanu počeo je građanski rat nakon što je napetost između Kiir vlade i njene političke opozicije prerasla u nasilje. U godinama rata, Kiir vlada i savezničke paravojne snage počinile su brojna zvjerstva nad svojim civilima, nesrazmjerno ciljajući etničko Nuer stanovništvo. Iako je mirovni sporazum potpisan 2018. godine, mir u Južnom Sudanu i dalje je izuzetno krhak, uzimajući u obzir kontinuirane prijave o nasilnim napadima.

Sprječavanje genocida i masovnih zvjerstava međunarodno je obavezujuća pravna obaveza i univerzalna moralna odgovornost. Kod utvrđivanju slučaja za intervenciju radi sprječavanja budućih zvjerstava, ovaj izvještaj (1) identificira kršenja međunarodnog prava koja su pravni osnov za intervenciju; (2) procjenjuje vjerovatnoću buduće eskalacije nasilja kako bi se demonstrirala neophodnost prevencije; i (3) preporučuje moguće mjere za intervenciju i prevenciju.

U iščekivanju daljnje istrage od strane akreditiranih pravnih institucija, ovaj izvještaj nudi preliminarnu zaključku koji se odnose na kršenja međunarodnog prava. Međutim, nalazi ovog izvještaja ukazuju na veliku vjerovatnoću da su vlada Južnog Sudana i njeni saveznici počinili i nastavljaju činiti razne **zločine protiv čovječnosti i ratne zločine**. Ti zločini uključuju, ali nisu ograničeni na, neselektivno ciljanje civila; masovno ubistvo; bezobzirno uništavanje civilne imovine; prisilno raseljenje; prozovoljni pritvor; mučenje; prisilni nestanak; izgladnjivanje; korištenje djece vojnika; i seksualno nasilje. Kada je u pitanju genocid, iako nadležna pravosudna tijela nužno moraju utvrditi pravnu potvrdu, ovaj izvještaj nalazi značajne dokaze za zaključak da bi nasilje počinjeno nad Nuerima moglo predstavljati genocid.

Iako su glavne strane u sukobu potpisale mirovni sporazum, politički, ekonomski i humanitarni uslovi u Južnom Sudanu, kao i nastavak lokaliziranih sukoba, ukazuju na potencijal dramatičnog pogoršanja situacije. S obzirom na ove procjene, ovaj izvještaj zaključuje da postoji dovoljna pravna osnova za intenziviranje međunarodnog prisustva u Južnom Sudanu, kao i hitan humanitarni imperativ za sprječavanje daljnjih stradanja.

Preliminarne **preporuke** mehanizma upozorenja i prevencije genocida i zločina protiv čovječnosti su sljedeće:

- Vlada u Južnom Sudanu mora prekinuti **sva kršenja ljudskih prava**, uključujući namjerne napade na civile i disidente.
- Glavne strane u sukobu moraju **poštovati mirovni sporazum** i zajedno raditi na njegovoj potpunoj implementaciji, uključujući prekid sukoba između lokalnih frakcija.
- **Proces donošenja ustava** u zemlji mora biti podržan od strane državnog parlamenta, uz pomoć međunarodnih i regionalnih tijela.
- Uz podršku UNMISS-a, vlasti Južnog Sudana moraju **uspostaviti Komisiju za istinu, pomirenje i iscjeljenje**.
- Međunarodna zajednica mora osigurati **zakonsku odgovornost** pred međunarodnim i/ili domaćim sudovima za sve zločine počinjene tokom sukoba.

ZAKONSKI OKVIR I SPRJEČAVANJE MASOVNIH ZVJERSTAVA

Sprječavanje genocida i masovnih zvjerstava nije samo zakonska obaveza koja obavezuje sve države, već kolektivna moralna odgovornost koju dijeli cijelo čovječanstvo. Obaveza država da interveniraju kako bi spriječile genocid, ratne zločine i zločine protiv čovječnosti čvrsto je utvrđena običajnim pravilima međunarodnog prava, kao i brojnim međunarodnim ugovorima. Na osnovu relevantne sudske prakse, Mehanizam upozorenja i prevencije genocida i zločina protiv čovječnosti oslanja se na sljedeće definicije u potkrepljivanju pravnih osnova za intervenciju u slučaju genocida i masovnih zvjerstava:

Pravni okvir

GCAHAPMse oslanja na sljedeće definicije kako bi utvrdio zakonsku opravdanost intervencije u slučaju genocida i masovnih zvjerstava:

Ratni zločini

Warzločini su definirani kao teška kršenja Ženevske konvencije i uključuju bilo koje od sljedećih krivičnih djela počinjenih protiv osoba ili imovine zaštićene odredbama Konvencije:

- a) Namjerno ubijanje
- b) Mučenje ili nehumano postupanje, uključujući biološke eksperimente;
- c) Namjerno prouzrokovanje velike patnje ili ozbiljnih ozljeda tijelu ili zdravlju;
- d) Opsežno uništavanje i prisvajanje imovine, koje nije opravdano vojnom nuždom, a provodi se nezakonito i samovoljno;
- e) Prisiljavanje ratnog zarobljenika ili druge zaštićene osobe da služi u snagama neprijateljske sile;
- f) Namjerno lišavanje ratnog zarobljenika ili druge zaštićene osobe prava na pravično i redovno suđenje;
- g) Nezakonita deportacija ili premještanje ili nezakonito zatvaranje;
- h) Uzimanje talaca;
- i) Ostala ozbiljna kršenja zakona i običaja koji se primjenjuju u međunarodnom oružanom sukobu, u sklopu utvrđenog okvira međunarodnog prava.

Zločini protiv čovječnosti

Član 7. Rimskog statuta definira zločine protiv čovječnosti kao bilo koje od sljedećih djela počinjenih u sklopu rasprostranjenog ili sistematskog napada usmjerenog protiv bilo kojeg civilnog stanovništva, sa znanjem o napadu:

- a) Ubistvo;
- b) Istrebljenje;
- c) Ropstvo;
- d) Deportacija ili prisilno premještanje stanovništva;
- e) Zatvaranje ili drugo teško lišavanje fizičke slobode kršenjem osnovnih pravila međunarodnog prava;
- f) Mučenje;
- g) Silovanje, seksualno ropstvo, prisilna prostitucija, prisilna trudnoća, prisilna sterilizacija ili bilo koji drugi oblik seksualnog nasilja slične težine;
- h) Progon protiv bilo koje identifikacijske grupe ili kolektiva na političkoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj, vjerskoj, polnoj u skladu sa definicijom u pasusu 3, ili drugom osnovu univerzalno priznatom kao nedozvoljenom prema međunarodnom pravu, u vezi sa bilo kojim djelom iz ovog stava ili bilo kojim krivičnim djelom iz nadležnosti Suda;
- i) Prisilni nestanak osoba;
- j) Zločin aparthejda;

- k) Druga nečovječna djela sličnog karaktera koja namjerno uzrokuju veliku patnju ili ozbiljne povrede tijela ili mentalnog ili fizičkog zdravlja.

Genocid

Član II Konvencije o sprječavanju i kažnjavanju genocida definiše genocid kao:

... bilo koje od sljedećih djela počinjenih s namjerom da se u cijelosti ili djelomično uništi nacionalna, etnička, rasna ili vjerska grupa kao takva:

- a) Ubistvo članova grupe;
- b) Nanošenje teških tjelesnih ili mentalnih povreda članovima grupe;
- c) Namjerno podvrgavanje grupe životnim uslovima koji treba da dovedu do njenog potpunog ili djelimičnog uništenja;
- d) Nametanje mjera s ciljem sprečavanja rađanja unutar grupe;
- e) Prisilno premještanje djece jedne grupe u drugu grupu.

Intervencija i prevencija u slučajevima genocida i masovnih zvjerstava

Dužnost sprječavanja genocida nedvosmisleno je izražena u članu I Konvencije o genocidu. Štaviše, obaveze sadržane u Konvenciji obveze su *erga omnes*, što znači da obavezuju svaku državu. Stoga je svaka država zakonski obvezna spriječiti i kazniti genocid, bez obzira na to gdje se zločin dogodio i bez rezerve.¹ Dužnost sprječavanja zločina protiv čovječnosti osigurana je dužnošću sprječavanja određenih djela, na primjer mučenja, koja bi predstavljala zločine protiv čovječnosti u slučaju da su počinjena kao dio rasprostranjenog i sistemskog napada. Uz to, s obzirom na to da su sve države obvezne poštovati međunarodno humanitarno pravo, prevencija i kažnjavanje ratnih zločina također je dužnost.²

Ove su dužnosti i odgovornosti izričito navedene u Ishodu Svjetskog Samita 2005. godine. R2P obavezuje sve države na sprječavanje zvjerstva, kao i njihovog podsticanja, odgovarajućim i neophodnim sredstvima. Primarna odgovornost leži na samim državama u sprječavanju zločina zvjerstva na svojim teritorijama, međutim, međunarodna zajednica također ima odgovornost ispuniti ove obaveze kada se pojedine države pokažu nesposobnim ili nesklonim. Strane koje interveniraju trebale bi prvenstveno pribjeći mirovnim sredstvima, ali ako se takva sredstva pokažu neadekvatnim, Vijeće sigurnosti Ujedinjenih nacija (VSUN) može odobriti druge oblike kolektivne akcije, uključujući oružanu intervenciju, kako bi zaštitili stanovništvo od zvjerstava.

Iako međunarodno pravo predviđa eksplicitne kriterije za klasifikaciju i krivično gonjenje poznatih kršenja, ono ne može nagađati o mogućnosti eskalacije nasilnih sukoba, uključujući eskalaciju u genocid. Iz tog razloga, u procesu identifikacije osnova za međunarodnu intervenciju i prevenciju, potrebno je konsultovati kolektivno znanje stečeno istorijskim proučavanjem nasilja. Relevantna nauka ne ostavlja sumnju da genocid i masovna zvjerstva ni u kom slučaju nisu spontani fenomeni, već da su prije kulminacija istorijskih procesa. Proučavajući obrasce u kojima se odvija političko nasilje, naučnici i istraživaoci uspjeli su identificirati znakove ranog upozoravanja, uključujući osnovne političke, društvene i ekonomske uvjete koji pogoduju nasilju.³

¹ MSP, *Slučaj koji se odnosi na primjenu Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida (Bosna i Hercegovina v. Jugoslavija)*. Prethodni prigovori. 11.07.1996.g. Pasus 31.

² Pogledati, na primjer, Vijeće UN -a za ljudska prava. "Izveštaj o sprječavanju genocida." A/HRC/41/24. 24.06.2019.g.

³ Pogledati, na primjer, Maureen S. Heibert, *Constructing Genocide and Mass Violence*. New York: Routledge, 2017.

Naučnik koji proučava genocid, Gregory S. Stanton, teoretizira deset različitih faza genocida, kao i preventivne mjere koje domaći i međunarodni akteri mogu poduzeti u svakoj fazi. Na osnovu ovog okvira, u ovom izvještaju identifikovani su sljedeći načini prevencije, koji odgovaraju obimu potrebne intervencije.

Rane faze: Prevencija podjele

Najraniji znakovi upozorenja genocida uključuju poticanje uvreda na osnovu identiteta i sisanje mržnje i netrpeljivosti među grupama. U ovoj fazi preventivne mjere uključuju **Institucionalni razvoj, Borbu protiv govora i simbola mržnje, Osnajivanje marginaliziranih grupa.**

Srednje faze: Sprječavanje mobilizacije

Kroz podjele i neprijateljstva čvrsto usadena u društveno tkivo, počinitelji genocida nastavljaju sa postavljanjem strukturnih temelja za genocid. U ovoj fazi preventivne mjere uključuju **Podržavanje umjerenih i oporbenih aktera, Ometanje militarizacije agresora i Procesuiranje poticanja i zavjere.**

Kasne faze: Sprječavanje nasilja

Nakon što se sistematizira kršenje osnovnih ljudskih prava žrtava, za očekivati je da će se nasilje nad njima pojačati. U kasnim fazama genocida vrše se ratni zločini i zločini protiv čovječnosti. Istrebljenje skupine žrtava neposredna je prijetnja ili je možda već u toku, a međunarodna zajednica trebala bi odmah i bez odlaganja provesti preventivne mjere. Međutim, sve se sljedeće mjere moraju donijeti u skladu s međunarodnim pravom: **Mobilizacija međunarodnih struktura, Pružanje humanitarne i vojne pomoći, Uspostava i odbrana međunarodnih sigurnih zona i, na kraju, Oružana intervencija.**

KONFLIKT U JUŽNOM SUDANU

Nakon dva nasilna građanska rata, Južni Sudan je stekao nezavisnost od Sudana i formalno je uspostavljen kao suverena država 9. jula 2011. godine, pod vodstvom Sudanskog narodnooslobodilačkog pokreta (SPLM). Ovo se naširoko doživljavalo kao novi početak pun nade za građane Južnog Sudana. SPLM, koji je vodio zemlju tokom njene borbe za autonomiju, obećao je svom narodu prosperitet i razvoj, kao i decentralizovanu vladu u kojoj će brojne etničke skupine u zemlji biti pošteno zastupljene. Međutim, uprkos ovom pozitivnom početku, SPLM je brzo odustao od ovih političkih obećanja. Umjesto da stvaraju inkluzivne institucije vlade pogodne zameduetničku podjelu vlasti, cilj politike koju je provodio SPLM bio je konsolidacija političke moći, čime su otuđili različite etničkeskupine i dali povodbrojnim borbama za moć među istaknutim liderima u Južnom Sudanu.⁴U novoformiranoj državi koja obiljeduboko ukorijenjenim etničkim tenzijama,⁵ ova politička klima pokazala se posebno štetnom.

U decembru 2013. godine, sudanski predsjednik Salva Kiir optužio je bivšeg potpredsjednika Rieka Macharaza orkestriranje pokušaja državnog udara, što je rezultiralo izbijanjem nasilja između dvije najveće etničke grupe u Južnom Sudanu – Dinka (naklonjeni Kiiru) i Nuera (naklonjeni Macharu). Nasilje se brzo proširilo na države Jonglei, Unity i Gornji Nil, prerastajući u niz sukoba između i unutar zajednica. Iako se broj militantnih grupa uključenih u sukob godinama povećavao, Kiirova Sudanska

⁴Boswell, Alan. "What is Happening in South Sudan?" *International Crisis Group*. 29.03.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/south-sudan/toward-viable-future-south-sudan>.

⁵Smith, David. "South Sudan: the death of a dream." *The Guardian*. 20.01.2014.g. Dostupno na adresi: <https://www.theguardian.com/world/2014/jan/20/south-sudan-death-of-a-dream>.

narodnooslobodilačka armija (SPLA) i Macharova Opozicija narodnooslobodilačke sudanske armije (SPLA-IO) su i dalje glavni borci.

Nakon nekoliko neuspjelih mirovnih sporazuma i prekida vatre, Kiir i Machar su u avgustu 2018. godine potpisali Revitalizirani sporazum o rješavanju sukoba u Južnom Sudanu, koji uključuje formiranje Revitalizirane prijelazne vlade nacionalnog jedinstva i predviđa vraćanje Machara na mjesto potpredsjednika. Međutim, novonastali mirovni proces obilježili supolitički zastoji, kao i napadivih strana u sukobu. Iako su sve strane počinile zvjerstva, ovaj izvještaj se fokusira na zločine koje su počinila vlada Južnog Sudana i njeni saveznici, s obzirom da vlade snose primarnu odgovornost za zaštitu stanovništva od zvjerstava.

Masovna ubistva

Masovna ubistva civila od strane vladinih snaga naširoko su dokumentovana u toku sukoba. Izvještaji ukazuju da su civili redovno meta na temelju etničke pripadnosti,⁶ te da su djeca, trudnice, starije osobe i osobe sa invaliditetom često žrtve masakara koje je počinio režim.

Prema izvještajima Amnesty Internationala i UNMISS-a, napade često provode velike grupe od 100 ili više vojnika i savezničkih militanata, koji pješice ulaze u sela, uz podršku oklopnih vozila. Po ulasku u sela, te trupečinemnoštvo zvjerstava nad civilima, uključujući masovna ubistva, uz izvještaje da su civili strijeljani, vješani i živi spaljivani. Civile ubijaju u njihovim domovima, dok bježe, ili u nekim slučajevima, nakon privođenja.⁷ Osim civilnih žrtavauslijed neposredne blizine borbi,⁸ izvještaji također ukazuju da su određena močvarna područja i otoci, za koje se znalo da su na njima civili tražili utočište, granatirani, te da su se neki civili utopili u bijegu.⁹

„Zašto te snage ne ubijaju jedni druge ako je ubijanje ono što žele... Zašto moraju ubijati nevinu djecu i bespomoćne civile, uključujući i starije osobe s invaliditetom? I sada još uvijek čujem pucanje njihovih kostiju dok ih je tenk gazio i kako im stomak puca.“¹⁰

„Bilo je 7 muškaraca [vojnika] koji su pokupili djecu i odveli ih u kolibu (*tukul*¹¹) te zapalili taj *tukul*. Mogao sam čuti vrisku. Bila su to četiri dječaka. Jedan dječak je pokušao izaći, a vojnici su mu zatvorili vrata. Pokušao je izaći iz vatre. Bilo je i pet dječaka koje su, zamahujući njima, udarali o stablo. Imali su... 2-3 godine... Posebno ne žele da dječaci prežive, jer znaju da će kada odrastu postati vojnici.“¹²

„Sin mog brata je ubijen kada smo se krili u močvari u septembru... Dječak je ubijen u mojim rukama. Krili smo se zajedno... I muž moje kćeri je ubijen tamo gdje se krio [sutrada]. Bilo je rano jutro kada su nas vladine trupe napale i uspjele ubiti dva rođaka. Mislila sam da će nakon potpisivanja mirovnog sporazuma biti mir u zemlji... Mislili smo da će biti bolje pa smo izašli iz močvare. Ali bilo je suprotno. Bilo je gore.

⁶Pogledati, na primjer, Amnesty International. “‘Wedidnotbelievewewouldsurvive’: Killings, rapeandlooting in Juba.” 24.10.2016.g. Dostupno na adresi: <https://www.amnesty.org/en/documents/afr65/5028/2016/en/>.

⁷Pogledati, na primjer, Amnesty International. “‘We are stillrunning’: Warcrimes in Leer, South Sudan.” 28.07.2016.g. Dostupno na adresi: <https://www.amnesty.org/en/documents/afr65/4486/2016/en/>.

⁸Pogledati, na primjer, Amnesty International. “‘Wedidnotbelievewewouldsurvive’: Killings, rapeandlooting in Juba.” 24.10.2016.g.

⁹UNMISS i UNOHCHR. *IndiscriminateAttacksAgainstCivilians in Southern Unity April-May 2018*. juli 2018.g. Pasusi 21-26. Također pogledati, na primjer, Amnesty International. “‘Anythingthatwasbreathingwaskilled’: Warcrimes in LeerandMayendit, South Sudan.” 18.09.2018.g. Dostupno na adresi: <https://www.amnesty.org/en/documents/afr65/8801/2018/en/>.

¹⁰60. god stara žena iz GandorPayam, LeerKanton. Izjava u UNMISS. *IndiscriminateAttacksAgainstCivilians in Southern Unity April-maj 2018.g.* Paus 20.

¹¹Tukul je tradicionalna kuća sa slamnatim krovom.

¹²Nyaweke, 20, rekla Amnesty International da je bila uThonyor, Leer. Izjava u Amnesty International.

“‘Anythingthatwasbreathingwaskilled’: Warcrimes in LeerandMayendit, South Sudan.”

Više ne pričamo o imovini. To smo već izgubili. Pričamo o životu. Ono što nam treba je mir.”¹³

Seksualno nasilje

Seksualno nasilje je konzistentan način terorisanja civilnog stanovništva i nanošenja ogromne patnje žrtvama i njihovim porodicama. Utjecaj seksualnog nasilja koji je karakterizirao sukob u Južnom Sudanu dodatno je pojačan kombinacijom historijskog presedana, društvenih normi koje se odnose na rod i seksualnost, te dinamikom međuetničkih sukoba.¹⁴Pored pješadije i naoružanih militanata, pripadnici sudanske Službe nacionalne sigurnosti i državne policije također su umiješani u vršenje seksualnog nasilja, što svjedoči o široko rasprostranjenoj i institucionaliziranoj prirodi ove taktike.¹⁵Uistinu, sistematski šablوني ponašanja snažno upućuju na to da je seksualno nasilje korišteno kao oružje rata u sukobu u Južnom Sudanu,¹⁶ i da je to nasilje često etički motivirano.¹⁷

U gotovo svim slučajevima bliskog kontakta između civila i oružanih snaga, pojavile su se prijave o seksualnom nasilju – uključujući silovanje, grupno silovanje, mučenje, seksualno ponižavanje, sakaćenje, ropstvo i prisilna golotinja, uključujući tokom napada na sela, pretresa stambenih naselja, u pritvoru, na kontrolnim punktovima, pa čak i pokraj puteva.¹⁸ Dok žene čine većinu žrtava, prijavljeno je i seksualno nasilje nad muškarcima, kao i seksualno zlostavljanje starijih osoba i djece mlađe od deset godina.¹⁹

“Tukli su me i govorili mi: ‘Ako ne želiš da budeš silovana, tući ćemo te dok ne umreš’. Tada sam im se predala i oni su me silovali...Silovana sam pred majkom i ocem u našem naselju. Dvojica su me držala za ruke, a dvojica za noge. Njih petorica su me silovali... Silovali su me od 17 sati uveče do 7 sati ujutro. Onesvijestila sam se. Moje tijelo je bilo krvavo. Nisam se mogla pomaći i otići kući jer su me ostavili u stanju između života i smrti.”²⁰

“Govorili su: ‘Ove žene su žene buntovnika.’ Stoga su nas okupili na jednom mjestu i silovali. Bila sam trudna i četvorica su me silovala. Onda su me ostavili... Bila sam umorna i krvarila sam. Među nama su bile tri žene koje su dojile svoju djecu, a bilo je i drugih trudnica
... Tukli su i silovali žene dok nisu umrle.”²¹

Usljed stigme povezane sa seksualnom viktimizacijom, mnoge žrtve silovanja odbijaju da zatraže medicinsku pomoć ili da prijave svoja iskustva.²²Ovo sugerira da je pravi razmjer ovih zverstava daleko veći nego što ukazuje već opširna dokumentacija. Ova društvena stigma pogoršava namjerne napore vladinih snaga da vrše teror i ponižavanju svoje žrtve, povećavajući destruktivni učinak seksualnog nasilja na pojedince, porodice i zajednice.

¹³Nyepaar, starija žena izDhorNyielsela u ThonyorPayam. Izjava u Amnesty International. “‘We are stillrunning’: Warcrimes in Leer, South Sudan.”

¹⁴Amnesty International. “‘Do notremainsilent’: Survivorsofsexualviolence in South Sudan callforjusticeandrepairs.” 24.07.2017.g.Dostupno na adresi: <https://www.amnesty.org/en/documents/afr65/6469/2017/en/>.

¹⁵Ibid.

¹⁶UNMISS. *Indiscriminateattacksagainstcivilians in southernUnityApril-May 2018*. Pasusi 29-31.

¹⁷Amnesty International. “‘Wedidnotbelievewouldsurvive’: Killings, rapeandlooting in Juba.” 24.10.2016.g.

¹⁸Ibid.

¹⁹Ibid.

²⁰NyanhializBang, Kochkanton. Izjava u Amnesty International. “‘Do notremainsilent’: Survivorsofsexualviolence in South Sudan callforjusticeandrepairs.”

²¹Nyapar, 24, izRodkur, Rubkonakanton. Izjava u Amnesty International. “‘Do notremainsilent’: Survivorsofsexualviolence in South Sudan callforjusticeandrepairs.”

²²Amnesty International. “‘Wedidnotbelievewouldsurvive’: Killings, rapeandlooting in Juba.”

Regrutovanje i korištenje djece vojnika

Tokom cijelog sukoba u Južnom Sudanu, regrutovanje i korištenje djece vojnika u oružanim borbama bilo je uobičajeno.²³ Iako niz faktora otežava utvrđivanje tačnih cifri, analitičari UN-a procjenjuju da je 2019. godine u Južnom Sudanu bilo oko 19.000 djece vojnika.²⁴ Iako se vlada Južnog Sudana obavezala da će iskorijeniti ovu praksu u svojim oružanim snagama kroz ratifikaciju više pravnih okvira,²⁵ izvještaji UNHCR-a iz 2020. godine pokazuju da je, zajedno s onima koji tek treba da budu pušteni iz oružane službe, SPLA regrutovala 211 novih djece vojnika.²⁶

Tokom sukoba, djeca od 10 godina pa naviše otimana su iz svojih domova, često pod prijetnjom oružjem, i fizički prisiljavana da se ukrcaju u transport za kampove za obuku ili čak na bojna polja. Drugi su se pridružili oružanim snagama iz straha za svoju sigurnost kao civili, ali kasnije nisu bili u mogućnosti da ih napuste. Djeca vojnici u Južnom Sudanu podvrgnuta su istom mučnom postupanju i uslovima kao i odrasli vojnici i prisiljena su da čine niz zvjerstava.²⁷

“Prisilno su nas odveli [...] U Ditengu smo prošli obuku, kako da koristimo oružje, kako da stanemo u stav pozor, bili smo i na paradama... Jedna bitka je trajala dva dana, ja sam pucao. Tamo se borilo mnogo djece.”²⁸

“Naredba je bila da ubijemo sve što nađemo [...] Neki od nas su otišli u pljačku. Drugi su grupno silovali ženu. Bilo je i onih koji su djecu – od kojih su neka bila i dojenčad – hvatali za gležnjeve kako bi im slomili glavu udarcem o drveće ili bilo koju tvrdu stvar. A onda su civili uvedeni u jednu kuću i vojnici su je zapalili. Vidjeo sam to.”²⁹

“Dali su nam travu da pušimo i alkohol, da ne razmišljamo o tome šta su nas natjerali da radimo.”³⁰

“Neki od nas su bili veoma mladi. Najmlađi je izgledao kao da ima 10 godina... Plakali su i govorili da su rastavljeni od roditelja. Ali ako previše plačeš, vojnici te tuku.”³¹

Čak i nakon puštanja na slobodu, izuzetna trauma koju su ova djeca doživjela ima razorne dugoročne posljedice, uključujući PTSP, agresiju i druge ozbiljne psihičke probleme. Bez adekvatne podrške za njihovu rehabilitaciju, bivša djeca vojnici se bore da se reintegriraju u društvo i izloženi su velikom riziku od budućeg nasilja.³²

²³Regrutacija i korištenje djece mlađe od 18 godina u borbama zabranjeno je zakonima o ljudskim pravima, dok je korištenje djece mlađe od 15 godina definisano kao ratni zločin od strane Međunarodnog krivičnog suda i nezakonito je prema međunarodnom humanitarnom pravu.

²⁴UNICEF. “32 children released from opposition groups in South Sudan.” 24.07.2019.g. Dostupno na adresi: <https://www.unicef.org/press-releases/32-children-released-opposition-groups-south-sudan>.

²⁵UNICEF. “Stolen Childhoods: Children in Armed Groups in South Sudan.” Pristupljeno 28.10.2021.g. Dostupno na adresi: <https://www.unicef.org/southsudan/stolen-childhoods>.

²⁶UN Human Rights Council. Report of the Commission on Human Rights in South Sudan. 31 January 2020. A/HRC/43/56, Pasusi 45-51.

²⁷Human Rights Watch. “‘We Can Die Too’: Recruitment and Use of Child Soldiers in South Sudan.” 14.12.2015.g. Dostupno na adresi <https://www.hrw.org/report/2015/12/14/we-can-die-too/recruitment-and-use-child-soldiers-south-sudan>.

²⁸SG (ime izostavljeno), bivše dijete-vojnica regrutirano u Malakal. Izjava u Human Rights Watch. “‘We Can Die Too’: Recruitment and Use of Child Soldiers in South Sudan.

²⁹John (pseudonim), bivše dijete-vojnica regrutirano u Unity. Izjava u Human Rights Watch. “South Sudan: Warring Parties Break Promises on Child Soldiers.” 05.02.2018.g. Dostupno na adresi: <https://www.hrw.org/news/2018/02/05/south-sudan-warring-parties-break-promises-child-soldiers>.

³⁰(Ime izostavljeno), bivše dijete-vojnica iz Yei. Izjava u Andrea Campeanu and Patricia Houn. “Child Soldiers of South Sudan.” *Al Jazeera*. 30.10.2018.g. Dostupno na adresi: <https://www.aljazeera.com/gallery/2018/10/30/child-soldiers-of-south-sudan>.

³¹John Guangwak Thiep, bivše dijete-vojnica iz sela Wangkei. Izjava u Human Rights Watch. “South Sudan: Warring Parties Break Promises on Child Soldiers.”

³²Haer, Roos and Tobias Bohmelt. “Child soldiers as time bombs? Adolescents’ participation in rebel groups and the recurrence of armed conflict.” *European Journal of International Relations*. 11.05.2015.g. Dostupno na adresi: <https://doi.org/10.1177/1354066115581910>.

Proizvoljno pritvaranje, mučenje i prisilni nestanak

Vlada Južnog Sudana koristila je proizvoljno zatvaranje, mučenje i prisilni nestanak civila u toku svoje vojne kampanje. Pod nadležnošću Službe nacionalne sigurnosti i Uprave vojno-obavještajne službe, stotine muškaraca odvođeno je iz svojih domova i zadržano u zatočeničkim objektima. Pored uskraćenog sudskog postupka i nemogućnosti komuniciranja sa svojim obiteljima, zatočeni su prisiljeni živjeti u užasnim uvjetima i podvrgnuti su svim oblicima zlostavljanja, uključujući mučenje.³³

Ciljajući na osumnjičene simpatizere SPLA-IO, kao i na novinare i Nuercivile,³⁴ ova kampanja je dio režimske „sve brutalnije kampanje protiv pobunjenika, ljudi su često izdvojeni od strane sigurnosnih agenata na osnovu njihovog etničkog identiteta, koji se sve više povezuje s njihovom pretpostavljenom političkom odanošću.”³⁵

“Ljudi iz plemena su proizvoljno hapšeni, odvođeni čak i bez odlaska na sud i optuživani za svoja nedjela.”³⁶

“Ako [misle] da si nešto loše učinio, onda te istuku, ili ako vojnici dođu kada su pijani, tuku te [...] Tamošnje mučenje je neopisivo [riječima] – neke ljude su baš pretukli. Neki ljudi su mučeni čak i strujnim udarom [...] Ljude tuku do nivoa kolapsa.”³⁷

“Kada dođu u kontejner da nekoga ubiju, osobu koju žele ubiti stave na jednu stranu [kontejnera] i nama kažu da gledamo. Većina smrtnih slučajeva u zatvorenom prostoru su ekseri i štapovi. Ako pogledate, izgleda da ljude ubijaju i to je organizovano, to nije individualna odluka.”³⁸

Neki zatočeni su preminuli od zadobijenih povreda u pritvoru, a još mnogi su prisilno nestali. U potonjim slučajevima, ne znajući za sudbinu svojih najmilijih, prijatelji i članovi porodice žrtava proživljavaju ekstremne emocionalne poteškoće. Na mnogo načina, prisilni nestanak traumatizira pojedince, porodice i cijele zajednice.

Namjerno izgladnjivanje

Čak i prije rata, stanovništvo Južnog Sudana suočilo se s akutnom nesigurnošću opskrbe hranom. U toku sukoba, humanitarna kriza u zemlji naglo se pogoršala, ne samo kao neizbježna posljedica uslova koje su izazvali oružani sukobi, već i kao posljedica smišljene strategije koju koriste Kiir snage i njihovi saveznici.³⁹

Prema izvještajima, vlada je civilima namjerno uskraćivala hranu, vodu i druge osnovne potrepštine za preživljavanje. Vladine snage su lišile posjeda i prisilno raselile generacijske zajednice poljoprivrednika, kao i namjerno tempirale svoje napade kako bi opstruirali sezonu sadnje i žetve.⁴⁰ Osim toga, SPLM i njihovi saveznici su namjerno ciljali objekte i infrastrukturu neophodne za opstanak ruralnog

³³Amnesty International. “Brokenpromises: ArbitrarydetentionbySouthSudan’sintelligenceagenciescontinues.” 04.09.2018.g. Dostupno na adresi: <https://www.amnesty.org/en/documents/afr65/8823/2018/en/>.

³⁴Amnesty International. “Wedidnotbelievewouldsurvive’: Killings, rapeandlooting in Juba.”

³⁵Amnesty International. “Brokenpromises: ArbitrarydetentionbySouthSudan’sintelligenceagenciescontinues.”

³⁶Nyeduop (pseudonim), držan u Bilpham. Pretučen je, skinut i natjeran da pleše gol pred vojnicima vlade. Izjava u Amnesty International.

³⁷Brokenpromises: ArbitrarydetentionbySouthSudan’sintelligenceagenciescontinues.”

³⁸Joseph (pseudonim), držan u sjedištu NSS. Pritvoren je bez optužnice i odbijen mu je pristup odvjetniku i članovima obitelji. Izjava u Amnesty International. “Brokenpromises: ArbitrarydetentionbySouthSudan’sintelligenceagenciescontinues.”.

³⁹Gatwich (pseudonim), držan u Juba. Izjava u Amnesty International. “Brokenpromises:

ArbitrarydetentionbySouthSudan’sintelligenceagenciescontinues.”

⁴⁰Komisija za ljudska prava u Južnom Sudanu i UN OHCHR. “Thereisnothingleftforus’: starvation as a methodofwarfare in South Sudan.” 05.10.2020.g. A/HRC/45/CRP.3. Pogledati također Amnesty International. “Anythingthatwasbreathingwaskilled’: Warcrimes in LeerandMayendit, South Sudan.” 18.09.2018.g. i Amnesty International. “Ifmen are caught, they are killed, ifwomen are caught, they are raped’: South Sudan – Atrocities in Equatoria region turncountry’sbreadbasketinto a killingfield.”.

⁴⁰Komisija za ljudska prava u Južnom Sudanu. A/HRC/45/CRP.3. Pasusi 6-8.

stanovništva, pljačkajući vitalne resurse u ogromnim razmjerima.⁴¹ Osim što su gađali civilnu imovinu, vladine snage su pljačkale i komplekse Svjetskog programa za hranu i Organizacije za hranu i poljoprivredu, kao i nekoliko pijaca.⁴²

“Hrane uopšte nema jer je ljude strah da je uzgajaju. Ljudi su raseljeni i nemaju to gdje ni učiniti. Zavise samo od humanitarne pomoći. Osim toga, Vlada ne dozvoljava dostavu hrane u područja pod kontrolom [opozicije].”⁴³

“Mislim da su mjesta kao što je Ngokonapadana jer se SPLA htjela dočepati žetve. Vidjeli smo kako se vraćaju u Wausa opljačkanim vrećama kikirikija i drugim poljoprivrednim proizvodima.”⁴⁴

Kao oblik kolektivne kazne koju je vlada Južnog Sudana u konačnici instrumentalizirala kao ratno oružje,⁴⁵ ova strategija namjernog izgladnjivanja direktno je povezana s raseljavanjem civila.⁴⁶

Razaranja i raseljavanje

U svojim vojnim operacijama, SPLA i njihovi saveznici sudjelovali su u razaranja i raseljavanju, uništavajući cijela sela, paleći domove i pljačkajući civilnu imovinu. Ove operacije su provodene s namjerom da sela postanu nenastanjiva,⁴⁷ čime se nasilno raseljava stanovništvo i učinkovito „čiste“ područja.⁴⁸ Etnički motivirana priroda ovih napada dovela je do nerazmjernog ciljanja Nuer civila.⁴⁹ Često bi civili tokom napada bježali iz svojih sela i vraćali se kasnije, zatičući svoje domove i sredstva za život potpuno uništene, a svaka nada za daljim životom tu bila je uništena.⁵⁰

“Kad smo se vratili, svaka je koliba bila spaljena... vojnici bi dolazili i prekrivali hranu suhom travom i spaljivali je... ako bi vojnici našli hranu u kući, spalili bi je, a ako bi našli hranu izvan kuće, pokrili bi je travom i zapalili. To je svojevrsna kazna jer uzimaju ono što mogu nositi, a ono što ostane, što ne mogu ponijeti, to zapale. Ne žele da se ljudi vrate po hranu. To je vrsta mržnje.”⁵¹

“Kad smo se sutradan vratili u selo, cijelo je selo bilo spaljeno... Sva stoka je bila pokradena. Uzeli su čak i koze, ovce i imovinu u kući, krevete, stolice, odjeću... zapalili su našu kolibu, ali nisu kuću u kojoj borave žene i djeca... U tom napadu odvedeno je 30 komada naše stoke... U Guatuima poljoprivrednog zemljišta mi smo ove godine imali žetvu hrane, ali napadači su sve uzeli... nakon toga nije ostalo puno ljudi. Otišli smo zbog gladi. Mislili smo da ćemo umrijeti od gladi.”⁵²

U kombinaciji sa terorom i nemirima koje je proizvela sveukupna vojna kampanja vlade, uništavanje domova i sredstava za život dovelo je do raseljenja otprilike 4,5 miliona južnosudanskih civila. Izbjeglice i interno raseljena lica su i dalje u velikoj opasnosti nakon bježanja iz svojih domova, i usljed užasnih uslova i bezakonja u izbjegličkim kampovima.⁵³

⁴¹UNMISS i UNOHCHR. *Indiscriminate Attacks Against Civilians in Southern Unity April-May 2018*. juli 2018.g. Pasus 33.

⁴²Amnesty International. “‘Wedidnotbelievewewouldsurvive’: Killings, rapeandlooting in Juba” 24.10.2016.g.

⁴³Muško iz Akobokantona. Izjava u A/HRC/45/CRP.3. Pasus 110.

⁴⁴Raseljeni muškarac iz Ngokoa. Izjava u A/HRC/45/CRP.3. Pasus 79.

⁴⁵Za više informacija, pogledati Komisija za ljudska prava u Južnom Sudanu. A/HRC/45/CRP.3.

⁴⁶Amnesty International. “‘Ifmen are caught, they are killed, ifwomen are caught, they are raped’: South Sudan – Atrocities in Equatoria region turncountry’sbreadbasketinto a killingfield.”

⁴⁷Amnesty International. “‘Anythingthatwasbreathingwaskilled’ Warcrimes in LeerandMayendit, South Sudan.”

⁴⁸UNMISS. *Indiscriminate Attacks Against Civilians in Southern Unity April-May 2018*. Pasus 36.

⁴⁹Amnesty International. “‘We are stillrunning’: Warcrimes in Leer, South Sudan.”

⁵⁰Amnesty International. “‘Anythingthatwasbreathingwaskilled’ Warcrimes in LeerandMayendit, South Sudan.”

⁵¹Gatkuoth, 38, izMayendit. Izjava u Amnesty International. “‘Anythingthatwasbreathingwaskilled’ Warcrimes in LeerandMayendit, South Sudan.”

⁵²Nyewang, 25, iz selaLuale, Guatpayam. Izjava u Amnesty International. “‘We are stillrunning’: Warcrimes in Leer, South Sudan.”

⁵³Amnesty International. “‘Anythingthatwasbreathingwaskilled’ Warcrimes in LeerandMayendit, South Sudan.”

Južni Sudan danas: vjerovatnoća eskalacije

Iako je mirovni sporazum iz 2018. obustavio vojne operacije velikih razmjera, Južni Sudan je u međuvremenu svjedočio alarmantnom porastu lokaliziranog nasilja. Više od 75% zemlje zahvaćeno je sukobima unutar zajednica između etnički organiziranih militantnih skupina uglavnom motiviranih neriješenim ratnim problemima, kao i takmičenjem oko teritorija i resursa. Eskalacija ovog nasilja uključivala je sve brutalnije napade na civilno stanovništvo i niz dokumentovanih zločina. Da stvar bude još gora, dokazi upućuju na to da ove militantne grupe uživaju potporu državnih i oporbenih snaga, što ukazuje na ozbiljan rizik preljevanja lokaliziranih sukoba na nacionalni nivo, ponovno pokrećući neprijateljstva velikih razmjera između boraca građanskog rata.⁵⁴

Vjerojatnost ovog scenarija je povećana zbog postojeće političke napetosti i nestabilnosti u zemlji. Unatoč uspostavi vlade jedinstva 2020., učinkoviti sporazumi o podjeli vlasti nisu se realizovali, što je izazvalo kontinuirane političke sporove među čelnicima mnogih sukobljenih izbornih jedinica Južnog Sudana. Ova delikatna situacija izazvala je strah od ponovnog nasilja uoči nacionalnih izbora 2022. godine. Nadalje, predsjednik Kiir optužen je za opstruiranje potpune provedbe mirovnog sporazuma u kombinaciji s brojnim destabilizirajućim praksama, uključujući sve nemilosrdnije obračune s novinarima i disidentima, što je ubrzano dovelo do pogoršanja krize ljudskih prava u zemlji.⁵⁵

Ti uslovi potkrijepljeni su kulturom nekažnjivosti, u kojoj „nedostatak odgovornosti za istorijsku nepravdu i opće stanje bezakonja potiču nekažnjivost za teška kršenja ljudskih prava u Južnom Sudanu. Ukoliko se ovo pitanje ne riješi, ono može ostaviti duboko ukorijenjene etničke i druge podjele, pogoršati diskriminaciju na temelju spola i povećati nasilje u zemlji.“⁵⁶ Nepostojanje mehanizama odgovornosti prati širi neuspjeh u rješavanju temeljnih društvenih nepravdi kroz učinkovito pomirenje i procese izgradnje mira. Prije svega, s obzirom na veliki broj nedavno demobilizirane djece vojnika u zemlji, koja su posebno podložna regrutaciji u budućem nasilju,⁵⁷ neuspjeh osiguranja adekvatnih struktura za njihovu rehabilitaciju i reintegraciju u društvo posebno je problematično.

Kiirova vlada također je nastavila s sve prisutnom korupcijom na štetu infrastrukture i osnovnih usluga.⁵⁸ Procjenjuje se da je 8,3 milijuna ljudi, gotovo 70% stanovništva, u hitnoj potrebi humanitarne pomoći, a da je više od 7,2 milijuna ljudi, preko 60% stanovništva, pogođeno velikom nesigurnošću opskrbe hranom.⁵⁹ Pogoršana sukobima, COVID-19, prirodnim katastrofama i klimatskim izazovima, ova humanitarna kriza ne samo da predstavlja ogromnu patnju za civilno stanovništvo, već i povećava političku nestabilnost u zemlji.

⁵⁴UNHCR. “Despite renewed political commitment, staggering levels of violence continued across South Sudan for the second successive year, UN experts note.” 19.02.2021.g. <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=26761&LangID=E>.

⁵⁵UN News. “‘Overzealous’ security services undermining South Sudan peace: rights experts.” 20.10.2021.g. Dostupno na adresi: <https://news.un.org/en/story/2021/10/1103512>.

⁵⁶UNHCR. “Despite renewed political commitment, staggering levels of violence continued across South Sudan for the second successive year, UN experts note.”

⁵⁷Haer, Roos and Tobias Bohmelt. “Child soldiers as time bombs? Adolescents’ participation in rebel groups and the recurrence of armed conflict.” *European Journal of International Relations*.

⁵⁸UN News. “New South Sudan Parliament can ‘infuse urgency’ into peace process.” 15.09.2021.g. Dostupno na adresi <https://news.un.org/en/story/2021/09/1099982>.

⁵⁹Care. “South Sudan Humanitarian Crisis.” avgust 2021.g. Dostupno na adresi <https://www.care.org/our-work/disaster-response/emergencies/south-sudan-humanitarian-crisis/>.

INTERVENCIJA I PREVENCIJA

Vlada Južnog Sudana i njezine savezničke snage izvele su brojne napade namjerno ciljajući civile na temelju njihove etničke pripadnosti ili pretpostavljene političke odanosti. Ovi napadi sa vjerojatnošću predstavljaju kršenje međunarodnog prava. Nadalje, iako je građanski rat u Južnom Sudanu formalno završio 2018.g., brojni politički trendovi i društveni uvjeti ukazuju na znatan rizik eskalacije trajnog nasilja u bliskoj budućnosti, uzrokujući ponovna neprijateljstva velikih razmjera.

Pravni osnovi za intervenciju

Iako ovaj izvještaj može ponuditi samo privremene smjernice, što se tiče međunarodnog krivičnog i humanitarnog prava, do procjene kvalificiranih pravosudnih tijela, ovi zaključci pokazuju da su vlada i savezničke snage nad civilnim stanovništvom u Južnom Sudanu počinile zvjerstva i teška kršenja međunarodnog prava. Ovaj izvještaj identificira sljedeća potencijalna kršenjazaakona u Južnom Sudanu, koja pored dalje istrage zahtijevaju i potencijalnu intervenciju i krivični progon:

- **Ratni zločini:** Postupanje SPLA i savezničkih snaga odražava potpuno nepoštivanje međunarodnog humanitarnog prava i običajnog ratnog prava. Nalaziovog izvještaja upućuju na to da su južnosudanska vlada i njeni saveznici počinili sljedeće ratne zločine: ubistvo, sakaćenje, okrutno postupanje, mučenje, povrede osobnog dostojanstva, presudei pogubljenja bez odgovarajućeg postupka, napadi na civilno stanovništvo, silovanje i seksualno nasilje, raseljavanje civila, namjerno izgladnjivanje te regrutacija i korištenje djece vojnika.
- **Zločini protiv čovječnosti:** procjena ovog izvještaja također sugerije da su SPLA i njezini saveznici počinili sljedeće zločine protiv čovječnosti, kao dio široko rasprostranjenog i sistemskog napada na južnosudanske civile: ubistvo, istrebljenje, zatvaranje ili druga teška lišenja fizičke slobode, mučenja, silovanja i seksualno nasilje, progon, prisilni nestanak, kao i druga nečovječna djela koja uzrokuju velike patnje ili teške povrede tijela, psihičkog ili tjelesnog zdravlja..
- U pogledu **genocida**, nadležni pravosudniorganinužno moraju utvrditi zakonsko opravdanje; međutim, ovaj izvještaj nalazi značajne dokaze koji upućuju na to da je prag za *dolusspecialis* dosegnut u slučaju vojnih operacija koje su izveli vlada Kiir i njezini saveznici, te da nasilje počinjeno nad narodom Nuer u Južnom Sudanu može predstavljati genocid.

ZAKLJUČAK I PREPORUKE

Pod Kiir režimom, SPLA i savezničkeparavojne skupineproveli su izuzetno nasilnu vojnu kampanju u Južnom Sudanu. Dokazi predstavljeni u ovom izvještaju ukazuju na to da je vlada počinila brojna opsežna zvjerstva nad civilima, posebno onima iz etničke grupe Nuer. Iako je Revitalizirani sporazum o rješavanju sukoba u Južnom Sudanu formalno okončaoJužnosudanski građanski rat u avgustu 2018. godine, implementacija ovog sporazuma je spora i neadekvatna, a nasilje nad civilima u zemlji se nastavlja. Do daljnjih istraživanjanadležnih zakonom određenih organa, preliminarni nalazi ovog izvještaja sugeriraju da će ovi napadi vrlovjerojatno predstavljati ozbiljna kršenja međunarodnog prava. Kao takav, ovaj izvještaj zaključuje da postoji dovoljan pravni osnov koji opravdava intenziviranje međunarodnog angažmana u zaštiti civila u Južnom Sudanu.

Urgentnost poduzimanja aktivnosti potkrepljena je brojnim faktorima koji ukazuju na veliku vjerovatnoću da će nasilje u Južnom Sudanu eskalirati u bliskoj budućnosti, kao i pogoršanjem humanitarne krize. S obzirom na to da su se strane u sukobu u Južnom Sudanu pokazale nespремne i nesposobne da rade zajedno na potpunoj implementaciji mirovnog sporazuma, o budućnosti Južnog Sudana, uključujući i izgledima održivog mira, vjerovatno će odlučivati involviranost međunarodne zajednice.

Imajući to na umu, daju se sljedeće **preporuke** u ime Mehanizma upozorenja i prevencije genocida i zločina protiv čovječnosti Memorijalnog Centra Srebrenica:

- Vlada u Južnom Sudanu mora **zaustaviti svako kršenje ljudskih prava**, uključujući namjerne napade na civile i disidente.
- Glavne strane u ratu moraju u potpunosti **poštovati mirovni sporazum** i raditi zajedno na njegovoj potpunoj implementaciji.
- SPLA i SPLA-IO moraju osigurati da se prekid neprijateljstava ispregovara, kao i da ga lokalne frakcije i druge paravojne skupine u zajednicama provedu.
- Proces **donošenja ustava** u zemlji mora biti podržan od strane nacionalnog parlamenta. Ovaj proces moraju podržati međunarodni mehanizmi, kao što su UNMISS i regionalno razvojno tijelo IGAD.
- Uz podršku UNMISS-, vlasti Južnog Sudana moraju uspostaviti **Komisiju za istinu, pomirenje i iscjeljenje** kako bi se na adekvatan i nepristrasan način riješili osnovni uzroci etničkog nasilja, kao i za promovisanje odgovornosti, pomirenja i nacionalnog jedinstva.
- Međunarodni i domaći akteri moraju osigurati adekvatne resurse za **rehabilitaciju bivše djece boraca**, uključujući opsežnu psihološku i socijalnu podršku za njihovu reintegraciju u društvo.
- Svi akteri koji imaju mogućnost trebali bi povećati **humanitarnu pomoć** stanovništvu u Južnom Sudanu.
- Međunarodna zajednica mora osigurati **pravnu odgovornost** pred međunarodnim i/ili domaćim sudovima za sve zločine počinjene tokom sukoba. U skladu sa tim, vlasti Južnog Sudana moraju poštovati svoju obavezu uspostavljanja Hibridnog suda za Južni Sudan, u skladu sa mirovnim sporazumom.